Analize și opinii

Ce putem pune între realizările celor 200 de miliarde datorate acum?

Acum 2 minutes 3 Vizualizari 7 Timp de citire

Ilie Bolojan: „Am luat împrumuturi mari. Gândiți-vă că anul trecut am luat împrumut cam 1 miliard de euro săptămânal. (..) Și asta a însemnat că dobânzile la aceste credite vor crește an de an. Și indiferent ce guvern va fi, anul viitor, peste 2-3 ani de zile, nu va putea fugi de această realitate. (…) Noi avem două-trei posibilități: sau ne reducem cheltuielile, sau creștem taxe și impozite, care să compenseze deficitele de la buget, sau facem unele și altele.”

Să punem în perspectivă acest tablou. În 1944, România pierdea războiul coaliției europene contra Rusiei Sovietice și sfârșea ocupată de aceasta, cu încuviințarea ocultă a Statelor Unite și Angliei. Ocupantul instala un regim marionetă comunist, oficial numit „democrație populară”, care a făcut o prioritate din exterminarea fizică a naționaliștilor denunțați ca extremiști, a potențialilor opozanți democrați, a elitelor țărănești, culturale, bisericești.

despăgubiri către URSS. Regimul internațional-comunist ducea o politică deschisă de depersonalizare la nivel național și religios.

Câteva schimbări geopolitice au întors neașteptat cursul istoric. În 1948, se înființează statul Israel, unde încep să emigreze în masă sute de mii de comuniști, care deținuseră poziții cheie în aparatul de propagandă și represiune, în Securitate, presă, ministere și conducerea de partid. Situația nu era diferită în alte țări comunizate în același timp, ca Polonia și Ungaria, ultima cunoscând chiar o revoltă eșuată în 56, considerată a fi avut aspecte antisemite. Părăsirea lagărului comunist era un privilegiu, pe care cei de etnie română nu îl aveau.

În 1956 moare Stalin, înlocuit de Nikita Hrușciov, care începe să se distanțeze de aspectele mai dure ale dictaturii lui. Acceptă retragerea armatei sovietice din România, care oficial „asigura securitatea" ca „eliberator de sub jugul fascist" și mare aliat. Operațiunea se încheie în 1958. Spre comparație, ultimii militari ruși au părăsit Ungaria în 1991 și Germania de Est în 1994. (În același an, Ungaria și alte țări estice intrau în Parteneriatul pentru Pace cu NATO și erau invitate să adere în 1997, în primul val de extindere.)

Tot după virajul lui Hrusciov, pe care Mao Tzedong l-a considerat o erezie, începe să apară o ruptură în blocul comunist, între China și URSS. Conflictul mocnit devine tot mai evident la începutul anilor 60, când consilierii sovietici sunt retrași de la Beijing și cele două țări își afirmă public viziuni diferite despre interpretarea marxismului și raporturile cu Vestul capitalist. (La acea dată, China maoistă era mai dură, iar sovieticii încercau o deschidere, rapid întreruptă.)

În 1964, comuniștii români lansau ceea ce s-a interpretat ca o „Declarație de Independență" față de controlul total al URSS. După două decenii, erau desființate închisorile politice și eliberați cei care supraviețuiseră torturilor, înfometării și muncii forțate. Gheorghiu Dej murea în condiții suspecte, după un cancer galopant și era înlocuit de tânărul ministru al Apărării, Nicolae Ceaușescu.

Între 1965 și 1980 a fost cea mai spectaculoasă dictatură de dezvoltare din istoria țării. Diplomatic, s-a folosit inteligent concurența de imagine între Est și Vest și conflictul intern sino-sovietic. Independența relativă față de Moscova a fost afirmată tranșant prin refuzul de a participa la coaliția armatelor comuniste, care au invadat Cehoslovacia pentru a răsturna un regim reformist în 1968.

Ceaușescu a importat tehnologie vestică, americană, franceză, britanică și a luat credite de la băncile occidentale pentru a ridica o întreagă industrie. Suma pentru care a intrat în impas la începutul anilor 80 era undeva la 10-12 miliarde de dolari. Sigur, nu mai sunt aceiași bani. O estimare ar fi că 100 de dolari de atunci ar fi echivalentă cu 375 de dolari din prezent. Deci cele zece miliarde ar valora cât 37,5 miliarde sau 45 de miliarde în estimarea maximală.

Datoria publică a țării se apropie acum de 200 de miliarde de euro. Dar, spre deosebire de atunci, au datorii și economii separate și cetățenii, și firmele, și orașele. Iar o parte din firme, active, resurse, terenuri, imobile, nu ne mai aparțin. Întrebările cheie sunt: ce s-a făcut din cele două seturi de credite și cu ce suferințe se vor returna ele?

Din creditele angajate de regimul care devenea treptat unul mai mult naționalist decât comunist, s-a făcut cea mai mare parte din infrastructura pe care o folosim și azi. A le enumera într-un paragraf, nici nu e cu putință: toate barajele de hidrocentrale, singura centrală nuclear-electrică, majoritatea blocurilor în care locuiesc orășenii (unele pentru care, ironic, se fac rate pe 30 de ani ca să fie răscumpărate cu ajutorul băncilor), sistemul de irigații, scoaterea din mlaștini a celui mai fertil pământ din țară (Insula Marea a Brăilei, acum deținută de un șeic arab), metroul, fabrici capabile să producă mai bine sau mai rău aproape orice produs imaginabil al epocii, cam toate aeroporturile, spitalele și școlile folosite în prezent, rețelele de termoficare și canalizare aferente noilor cartiere, a doua flotă comercială din lume, industrie de armament în primii patru exportatori de pe glob, majoritatea stațiunilor turistice folosite azi, Transfăgărășanul, un canal navigabil care scurta drumul de la Dunăre la Mare (altul decât cel la care săpaseră deținuții în anii 50), portul Constanța, majoritatea rețelei feroviare, investiții în dezvoltarea Africii și a țărilor petroliere….

Ce putem pune între realizările celor 200 de miliarde datorate acum? Un trai mult mai îndestulat pentru consumatorii supermarketurilor franco-germane, în care poți găsi orice capriciu. Termoizolarea blocurilor vechi și cam un oraș de vile noi. Un parc auto de mașini străine scumpe sau la mâna a treia. Câteva sute de kilometri noi de autostradă, asfaltarea celor vechi, cârpirea rețelei de încălzire, termopane, țoale de firmă sau chinezării. Tributul de miliarde pentru arme americane, dobânzi la bănci, ajutoare necunoscute către Ucraina. Un miliard de euro pentru sistemul Big Brother al SRI de ascultare a comunicațiilor, salarii și pensii speciale de lux pentru colaboraționiștii și gardienii noului regim. Sute de milioane de euro către televiziuni pentru propagandă partizană, isterie pandemică și agitație pro război.

Între 1981 și aprilie 1989, România a făcut ceva ce nicio țară din istoria consemnată n-a mai făcut: și-a achitat integral datoria externă. Unii spun că nu era necesar și că a fost o ambiție nebunească. Suferințele îndurate în acel deceniu de austeritate au fost crunte: cozi zilnice la alimentele insuficiente și periodic la benzină, rații instituite la ulei, zahăr, carburant, salam, local chiar și la pâine; curentul și încălzirea oprite câteva ore frecvent pentru economisire, sistarea aproape a tuturor importurilor materiale și culturale, cenzură și o propagandă delirantă în contrast cu traiul fiecăruia.

Asasinarea rituală a lui Ceaușescu în ziua de Crăciun a fost pusă de unii tocmai în seama îndrăznelii de a ieși din dependența perpetuă de cămătarii internaționali. La data respectivă, și poporul îl ura, considerând că mai rău de atât nu putea fi.

Nu se pune problema să returnăm în următorii zece ani toate cele 200 de miliarde, fără să mai luăm alte credite. Dar nici să ne imaginăm că nu le vom da înapoi. Cum va arăta acest deceniu, când economia mondială se îndreaptă spre o mare depresiune, ca în 1929? Și în condițiile în care unii conducători europeni ne văd capabili să ne înarmăm pentru un război, care să reușească ce n-a izbutit Ucraina. În 1989, România atinsese și cea mai mare populație din toată istoria ei, de 23 de milioane, avea o școală serioasă, care putea da specialiști, nu îmbătrânită și în curs de înlocuire. Dar, teoretic, a crescut PIB-ul și ne va fi mai ușor să returnăm creditele…

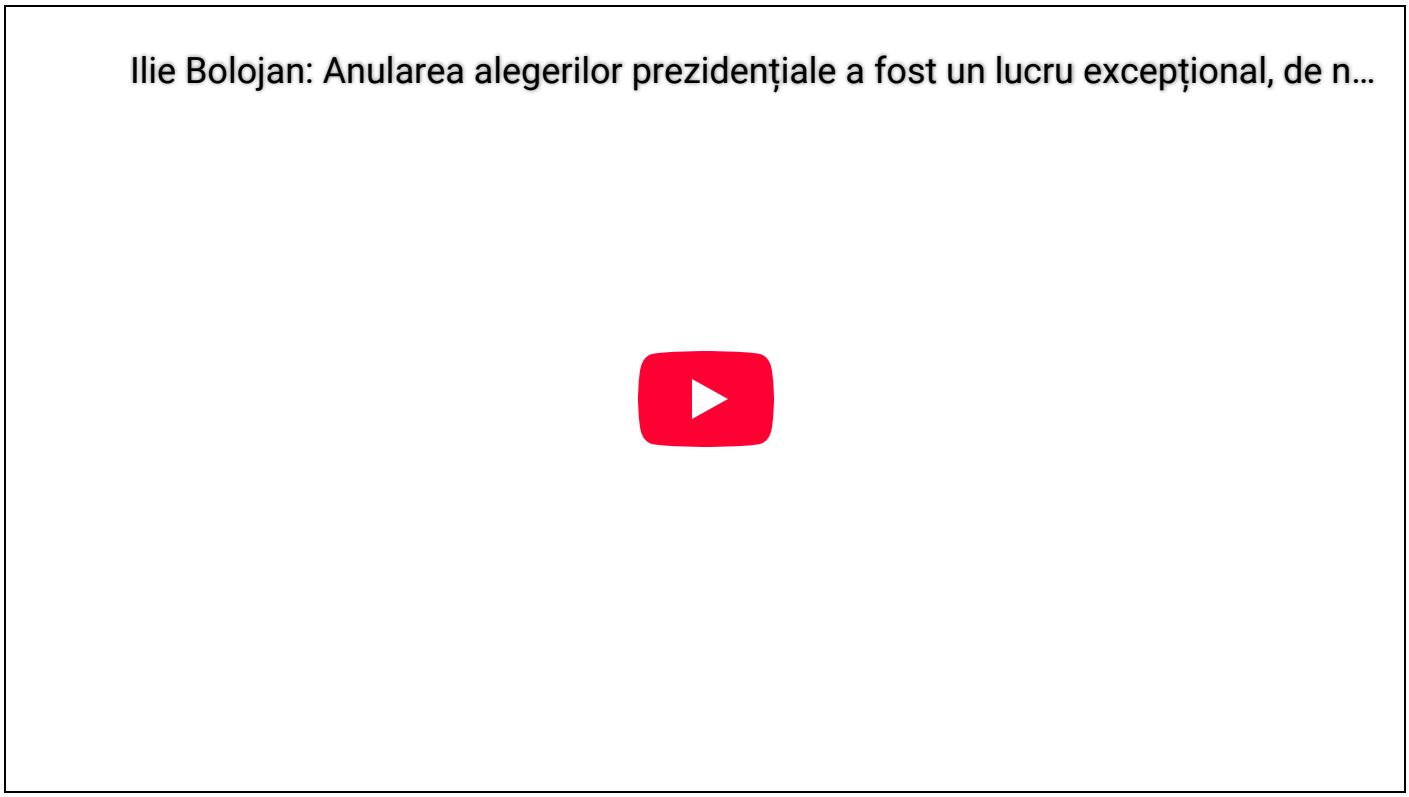

Preluare: **Reacțiunea**

Despre autor

editor